

ЗАСНОВАНА 21 КВІТНЯ 1927 РОКУ

КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІК

ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

ГАЗЕТА НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ УКРАЇНИ «КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Безкоштовно

26 вересня 2013 року

№29 (3045)

Лекція Річарда Беннетта

13 вересня в залі засідань Вченої ради НТУУ "КПІ" з лекцією, присвяченою пошуку балансу інтересів у питаннях піратського поширення інтелектуального продукту й прав людей на вільний доступ до інформації, виступив відомий дослідник проблем інформаційного суспільства, інновацій та мережевої безпеки Річард Беннетт (США). Лекція була організована за сприяння Посольства Сполучених Штатів Америки в Україні.

Річард Беннетт має тридцятирічний досвід роботи в галузі комп'ютерної інженерії та стандартів. Виступав як консультант урядових структур і органів законодавчої влади США та Європейської Комісії з питань використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій та правових проблем розвитку інформаційних мереж. Він є автором численних статей та розділів у книгах з відповідних проблем. Тож лекція стала для київських політехніків особливо цікавою, по-перше, з огляду на досвід роботи Річарда Беннетта, і по-друге, у зв'язку з тим, що для нашої країни це питання залишається надзвичайно актуальним.

Свою лекцію Річард Беннетт назвав "Піратство і три ведмеді", обігравши в цій назві американський варіант дитячої казки про дівчинку, яка потрапила до хатинки, де жили ведмеді. У нашій казці Маша шукала стілець, миску і ліжечко за своїм розміром, американська ж Мері подалася до горщиків з кашею. Один з них був дуже гарячим, і їсти з нього було неможливо; в другому каша встигла і була несмачною; і лише в третьому все було так, як належить. Тож баланс інтересів між правласниками – як третій горщик з кашею, яка смакуватиме

усім. Шукати такий баланс потрібно: в багатьох країнах світу погляди суспільства на питання вільного доступу в Інтернеті до інтелектуального продукту нині розділилися – хтось вважає, що законодавство проти його незаконного поширення і використання має бути надзвичайно жорстким, інші – що це обмежуватиме свободу слова і право людей на інформацію. До речі, як розповів Річард Беннетт, законопроекти щодо встановлення жорсткіших норм за порушення прав власників об'єктів інтелектуальної власності у Сполучених Штатах уже розроблені, але поки що вони лише гаряче обговорюються різними групами інтелектуалів і правників.

Хай би там як, але піратство негативно впливає на діяльність професійних митців, для яких створення і поширення художніх творів є головним видом заробітку. В будь-якій країні воно також гальмує роботу місцевих суб'єктів інтелектуальної діяльності, позаяк іноземний продукт такого самого призначення є доступнішим. Ну і, звичайно, піратство стримує розвиток технологій, оскільки використовує плоди чужої праці безкоштовно.

Одним із шляхів узгодження інтересів власників прав на об'єкти інтелектуальної власності й тих, хто бажає нею користуватися, є, на думку Річарда Беннетта, створення Інтернет-ресурсів, які пропонуватимуть ліцензійний контент за невелику плату. Такі компанії вже успішно працюють у США, і не тільки за доступну ціну поширюють художні

твори, на які придбали ліцензії, але й створюють власні.

Проблеми, про які говорив гість зі США, та пропонувані ним способи їх розв'язання були доволі цікавими для аудиторії (слухачами були студенти кількох факультетів, які в недалекому майбутньому мають стати фахівцями із захисту інтелектуальної власності та в галузях інформаційних технологій і комп'ютерної інженерії), тому після закінчення лекції зустріч продовжилася у форматі запитань і відповідей.

Дмитро Стефанович

СЬОГОДНІ В НОМЕРІ:

1 Лекція Р. Беннетта

1 Ю.І.Якименко
2 – 50 років, відданих КПІ

2 Академія безпровідних технологій MikroTik на РТФ

Першокурсники: перші враження

3 До Всеукраїнського дня бібліотек

Літня практика у Магдебурзі

4 Бабин Яр пам'ятає...

Конкурс на кращі підручники та навчальні посібники

50 років, відданих КПІ

Ю.І. Якименко

Київська політехніка є визнаним лідером технічної освіти й науки в Україні та світі. Її вихованці успішно працюють в усіх кутках земної кулі. Багато з них пов'язали свою долю з альма-матер, досягли вершин наукової й педагогічної майстерності, створили наукові школи, стали наставниками й прикладом для нових поколінь політехніків.

1 вересня 1963 р. переступив поріг Київського політехнічного інституту Юрій Якименко. І ось уже п'ятдесят років доктор технічних наук, професор, академік НАН України, заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державних премій України в галузі науки і техніки перший проректор НТУУ "КПІ" Ю.І.Якименко незмінно присутній у КПІ. Ми звернулися до Юрія Івановича з низкою запитань.

– Юрію Івановичу, без Вас нині неможливо уявити Київську політехніку. А як розпочався Ваш шлях у КПІ?

– Початок 60-х минулого століття – час палких суперечок між "фізиками" і "ліриками", молоді люди намагалися зрозуміти, хто ж важливіший у

суспільстві. Не оминули сумніви і мене. У 1963-му я із золотою медаллю закінчив 48-му київську школу та музичну школу по класу скрипки. Та "фізика" перемогла, звабила новітня спеціальність на новоствореному факультеті радіоелектроніки (нині ФЕЛ) – напівпровідники та діелектрики.

– Чим запам'яталися студентські роки?

– Стати студентом на той час було непросто. На 125 місць першокурсників приймали лише 25, які не мали виробничого стажу. Конкурс серед них був 9 осіб на місце. Зарховували до вишу за 8 показниками: шкільні оцінки з фізики й математики, плюс середня за атестат та п'ять іспитів: математика (письмова й усна), фізика, іноземна й українська мови; пільг для медалістів не було. Перший рік ми, вчорашні школярі, навчалися у вечірню зміну, а вдень працювали – повний робочий день. Я набував трудового стажу в КБ заводу "Арсенал".

А загалом це були позитивні роки, сповнені напруженої праці. Панував культ навчання. Разом зі мною навчалося багато здібних студентів. З 4-го курсу був удостоєний Ленінської стипендії (умова надання – три роки навчатися без четвірок). Завдяки тодішньому завідувачу кафедри М.М.Некрасову та науковому керівникові В.В.Лавриненку долучився до вивчення п'єзо- та сегнетоелектриків, результати досліджень вилилися в кандидатську, а згодом і докторську.

Ще одна сторінка студентського буття – робота в літніх будівельних загонах. Десь на Сахаліні стоять будівлі, зведені руками київських політехніків, одним із них був Юрко Якименко. З 1967-го українські студентські будзагони почали виїжджати за кордон. Працював у Польщі, Болгарії, Чехословаччині. Навіть удостоївся звання почесного громадянина невеличкого містечка поблизу Вроцлава, де зводили житло. (До речі, пра-

цювали самовіддано, не менше 12 годин на добу. Як з ніяковою посмішкою зізнався Юрій Іванович, кошти на першу кооперативну квартиру заробив саме у будзагонах. – Авт.)

– У КПІ Ви подолали всі сходишки кар'єрного зростання: студент, аспірант, асистент, доцент, професор, завідувач кафедри, декан, перший проректор. Хвилюючих моментів багато було?

– Деканом став у 36 років, довгий час це було рекордом для КПІ, нині молоді випереджають. З 1992 р. у команді Михайла Захаровича працюю першим проректором. Розділяю й підтримую його наміри вивести КПІ в лідери міжнародної освіти.

Переконаний, будь-які помітні результати досягаються надзусиллями. Коли захищав докторську, а вимоги були надзвичайно серйозні, уже працював деканом – це не сприяло спокійній науковій роботі. Як почав студентом складати іспити, так продовжую й досі, незалежно від здобутків і посад. Коли обирали членкором та академіком НАН України, уже працював проректором, це теж викликало додаткову прискіпливість академічних мужів.

– За своєю посадою – перший проректор – Ви є безпосереднім учасником усіх процесів, що відбуваються в Київській політехніці. Нині КПІ працює як дослідницький університет, спрямовує свою діяльність на поглиблення інтеграції освіти, науки й інновацій. Які завдання стоять перед колективом університету?

– Першочерговим завданням, як і раніше, є забезпечення якості освіти, якості підготовки фахівців. Торік було затверджено Концепцію розвитку університету, яку необхідно виконувати, щоб КПІ посів гідне місце серед провідних університетів Європи і світу.

Розвиток університету визначається його кадровим потенціалом. Наше завдання – зберегти наукові школи та

досвідчених викладачів з багатим практичним досвідом і створити умови для розвитку наукових шкіл через підготовку молодих кадрів, широке взаємопроникнення навчальних програм магістр – кандидат наук. Ще при вступі в магістратуру підбираємо перспективних молодих дослідників (не лише випускників КПІ) й орієнтуємо їх на кінцевий результат, завдяки наскрізному керівництву магістерською й кандидатською роботами. Для цього на кафедрах повинні працювати потужні науково-педагогічні школи у взаємодії з іншими науковими інституціями, зокрема підрозділами НАН України. Широку можливість для спілкування студентів і викладачів надає система "Електронний кампус", що постійно вдосконалюється, розвиваються інформаційні ресурси кафедр, у т.ч. й англійські.

Роботодавці очікують від молодих фахівців не лише сучасних професійних знань, але й уміння працювати в команді, знання основ менеджменту, володіння комп'ютерною технікою та іноземними мовами. Тож і надалі використовуватимемо потужності Наукового парку "Київська політехніка", суперкомп'ютерного центру, Світового центру даних, навчально-наукових центрів міжнародних компаній та ін. для практичної роботи молодих дослідників. Працюємо задля того, щоб наші випускники могли на рівних конкурувати у світі.

– Що треба вміти і знати, якими якостями володіти, щоб успішно керувати величезним колективом?

– Окрім фахових якостей, потрібно бути уважним до людей, творити добро. За 50 років перебування в колективі КПІ вважаю його своєю родиною: разом вирішуємо проблеми університету, які складаються з проблем кожного. Дослухаюся до людей, намагаюся

Закінчення на 2-й стор. ➔

50 років, відданих КПІ

Закінчення. Початок на 1-й стор.

допомогти кожному. Не завжди виходить, але порозуміння вдається досягти, і справа рухається далі. Скільки вистачить сил, а поки що вдається підтримувати себе у формі, працювати на університеті.

Що стосується наукових інтересів – разом з колегами працюємо у сфері наномікроелектроніки. Напрямок наукової діяльності кафедри мікроелектроніки та НДІ прикладної електроніки, які очолюю, – електроніка в енергетиці. Наші роботи мають визнання, співпрацюємо з університетами США та Європи. (Про те, що здобутки відзначені, зокрема, двома Державними преміями України в галузі науки і техніки та двома преміями Національної академії наук, Юрій Іванович скромно змовчав. – Авт.)

Міжнародна конференція "Елнано", засновником і організатором якої є кафедра мікроелектроніки, набуває популярності. У роботі останньої взяли участь 118 фахівців з 16 країн світу, інформація про неї представлена в наукометричних виданнях. Видаємо підручники та методичні посібники, щоб наші випускники володіли сучасними знаннями. На жаль, в Україні в мікроелектронній промисловості існують суттєві проблеми. Тож підготовкою сучасних фахівців та власними дослідженнями намагаємося покращити становище.

– **Ваша наукова школа відома не лише в Україні.**

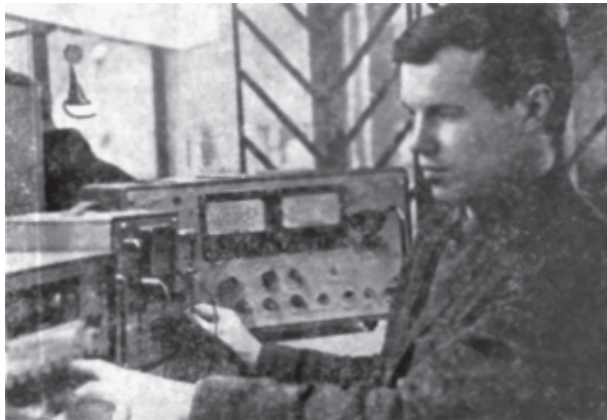
– Ще доцентом, у 1979–80 рр., стажувався в Лувенському католицькому університеті (Бельгія). Цей поважний навчальний заклад веде свою історію з XVII ст., і запрошення представника КПІ свідчило про увагу до нашого ВНЗ. До речі, там терміново довелось вдосконалити свою англійську, бо французькою в тій місцевості не спілкувалися. Знання мов дуже допомагає: і в роботі, і в житті.

Нині, як запрошений лектор французьких університетів, щороку намагаюся "викроїти" тиждень-другий та прочитати лекції тамтешнім студентам, аспірантам, магістрам. Також доводилося виступати з лекціями перед науковцями з Німеччини, Нідерландів, США, навіть Японії. Як правило, там знають про КПІ, визнають його дипломи, беруть на роботу випускників.

– **Такі вагомні здобутки мають гідно винагороджуватися.**

– До нагород ставлюся спокійно. Сприймаю їх як визнання діяльності усього колективу, в якому працюю. Маю орден "За заслуги" трьох ступенів, три президенти підписували відповідні укази: у 1998 р. – Л.Кучма, 2007 р. – В.Ющенко, 2013 р. – В.Янукович.

– **КПІ є одним з авторитетних вітчизняних науково-освітніх центрів. Як вдається утримувати лідерські позиції?**

СТЕЖКАМИ ПОШУКІВ

Ще в студентські роки Юрій Якименко захоплювався дослідною працею. Тепер він – аспірант кафедри діелектриків і напівпровідників, впевнено крокує стежками творчих дерзаних, має вже авторські свідоцтва.

Газета «За радянського інженера», 9 лютого 1972 р.

Ю.І. Якименко та Ж.І. Алфьоров у новоствореному Центрі наноелектроніки і нанотехнологій, 2011 р.

– Не лише утримувати, а йти вперед, до міжнародного визнання. Приємно згадати: коли готували угоду про співробітництво з Еколь Політехнік (Франція), було багато узгоджень і взаємних візитів. Відомо, що це серйозний, з багатою історією виш, налічує 1,5 тис. вихованців та стільки ж викладачів і дослідників, його студенти відкривають парадні на Єлисейських Полях, базується він у замському кампусі. І от, нарешті, їдемо підписувати договір. При в'їзді на територію майорять український та французький прапори. Наші серця сповнилися гордістю. Повірте, заради таких миттєвостей варто працювати.

Щоб наші випускники і надалі користувалися попитом на ринку праці та диплом свідчив про серйозну освіту, запроваджуємо нові форми науково-освітньої діяльності. Ми ввели наскрізну підготовку з іноземних мов, поглиблене вивчення інформаційних технологій, студенти можуть отримувати другу вищу освіту тощо. Приміром, у науковому парку молоді дослідники долучаються до наукової діяльності і трансферу технологій. Створюємо також спільні науково-освітні центри з провідними виробничими компаніями: Cisco, Моторола, Інтел, Боїнг, Рігакі та ін. Студенти практикуються на новітньому обладнанні, а згодом впроваджують та обслуговують цю техніку на виробництві.

Цілком виправдала себе програма подвійних із зарубіжними вишами дипломів. Десятки магістрів нині вдосконалюють свої знання у Франції чи Німеччині, понад сотня випускників захистили дипломи двома мовами та мають широкий вибір для подальшого фахового зростання. Для підготовки високопрофесійних наукових та інженерних кадрів у НТУУ "КПІ" відкрито єдиний в Україні Науково-навчальний центр "Наноелектроніка і нанотехнології", Центр ЮНІДО з білш чистого виробництва та ін.

– **Ви людина різнобічних інтересів, різноманових напрямів діяльності – один з тих, хто сприяє зміцненню престижу КПІ в державі і світі. Яким бачите наш університет, приміром, через 10 років? Чи мрії сягають ще далі?**

– Наше завдання – зберегти і примножити авторитет КПІ. Ще батьки-засновники поставили і підтримували високі вимоги до його діяльності, про що відмічалось у роботах першого ректора В.Л.Кирпичова, доповідній записці голови першої екзаменаційної комісії Д.І.Менделєєва та ін.

Тож бачу КПІ потужним європейським науково-освітнім центром з високим рівнем кадрового потенціалу, ґрунтовно фундаментальною підготовкою студентів, куди залюбки приходять навчатися, працювати, приїжджають на конференції та стажування. А випускники пишуться приналежністю до великої КПІшної родини і гордо несуть по світу ім'я київського політехніка.

Спілкувалася Н.Вдовенко

ПЕРШОКУРСНИКИ: перші враження

30 серпня – довгоочікуваний день! Нарешті я стала студенткою кращого вишу країни – Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут". Цей день запам'ятався великою кількістю емоцій, що переповнювали мене та інших новачків. Тож від імені першокурсників хочу поділитись враженнями.

Яна Лисак

Як тільки ступаєш на територію університету, відразу відчуваєш, що опинився в особливому місці. Надзвичайно вражає перший корпус, де розмістився мій факультет – ПБФ. Архітектура, брукування, мальовничі ландшафти – усе заворожує і надихає. Коли потрапляєш сюди вперше, можна подорожувати довгезелізними коридорами кілька годин.

Запам'яталися урочистості на площі Знань, заквітчаній прапорами, де зібралися першокурсники з усіх факультетів. Панувала атмосфера великої, єдиної родини, що зветься НТУУ "КПІ". Привітання від керівників вишу, напутні побажання – таке буває лише раз у житті. Та найважливіше відбулося потім – на кафедрі наукових, аналітичних, екологічних приладів і систем, де нам вручили залікові книжки. Ми були приємно здивовані святковим убранством, з цікавістю роззиралися навсідбіч. Радість і гордість переповнювали наше серце, адже вперше (офіційно!) відчули себе студентами Київської політехніки, хоча й розуміли, що це величезна відповідальність.

Там же познайомилися з представниками кафедри та її завідувачем професором В.А.Поревим. Він справив враження серйозної, надійної людини, за таким можна і потрібно йти вперед. Досить важливі поради зі свого досвіду адаптації до студентського середовища надали нам дружоків. На завершення ми отримали ще один подарунок – дискотеку під відкритим небом та святковий салют на площі Знань.

Може сказати, що з гідністю нести звання студентки Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут". Пишаюся своїм університетом, факультетом, кафедрою.

Яна Лисак, ПБФ

Дмитро Манілевич

Отже, у цьому році я нарешті став першокурсником НТУУ "КПІ". Вступив я на факультет прикладної математики, на напрям "Комп'ютерна інженерія" і дуже цьому радий. І хоча перед поданням документів довго вибирав між радіофізичним факультетом КНУ ім. Шевченка та прикладною математикою, перевагу все-таки надав Київській політехніці. Вступив я разом зі своїми друзями, і хоча нас розформували по різних групах, але це не стало проблемою.

Перший день був дуже хвилюючий. Я, звісно, знав, що в КПІ багато студентів, але я не думав, що настільки. Після ліцею, в якому вчилось близько 250 учнів, багатотисячний університет дуже вразив. Також незвично було приїжджати на півгодини раніше, і перші дні я трохи запізнився. І я навіть не уявляю, наскільки незвично зараз студентам з інших міст, не кажучи вже про іноземців. Перші дні було важко розібратись з розкладом та аудиторіями, адже територія велика, і я ще не дуже добре тут орієнтувався. Саме тому я на другий навчальний день просидів половину першої пари з іншим факультетом, оскільки запізнився і помилювався аудиторією.

Загалом я дуже задоволений: однокурсники хороші, всі професори також надзвичайно лояльні та приємні. Навчання для мене почалося досить стрімко, але поки що немає підстав скарижати. Сподіваюся, що перші заліки та сесія пройнуть нормально, хоча, відчуваю, вони настануть швидше ніж ми чекаємо.

Дмитро Манілевич, ФІМ

Академія безпровідних технологій MikroTik на РТФ

У червні 2013 року на радіотехнічному факультеті НТУУ "КПІ" спільно з кафедрою інформаційних технологій Центру післядипломної освіти ПАТ "Укртелеком" відкрито академію MikroTik. А вже в липні студенти спеціальності "Апаратура радіозв'язку, радіомовлення і телебачення" в рамках виробничої практики розпочали навчання за сертифікованою програмою МТСНА новоствореної академії.

Нагальність створення академії зумовлена отриманням ПАТ "Укртелеком" ліцензії та початком розгортання бездротових мереж Wi-Fi в діапазоні 5 ГГц. А MikroTik є світовим лідером з розробки та впровадження нових технологій для безпровідних комп'ютерних мереж.

Основним досягненням MikroTik є її мережева операційна система на базі Linux RouterOS, призначена для встановлення на маршрутизатори MikroTik RouterBoard. Різні варіанти налаштування маршрутизаторів RouterBOARD дозволяють вирішувати на їх основі різноманітні варіанти мережевих задач: від простої безпровідної точки доступу і керованого комутатора до потужного маршрутизатора з брандмауером і QoS.

У програмі курсу МТСНА: 1. MikroTik RouterOS. Основи; 2. MikroTik RouterOS. Брандмауер; 3. MikroTik RouterOS. QoS.

Проводять заняття сертифікований тренер академії MikroTik, випускник радіотехнічного факультету Володимир Яровий та доцент кафедри ІТ ЦПО ПАТ "Укртелеком" Сергій Яровий.

Окрема подяка за підтримку і щире допомогу нашим друзям і колегам Олегу Сиверцеву (м. Москва, routerz.ru) і Дмитру Лукіну (Ультратех, ЛТД, м. Миколаїв, www.mikrotik.com.ua), без яких наш проєкт не став би реальністю.

Сергій Мозильний,
доцент каф. РОСНТУУ "КПІ"

Ще до того, як вступила до університету, багато разів гуляла парком КПІ, спостерігала за студентами, намагалася уявити, як би я почувалася, якби була однією з них. Тепер можу не уявляти, а впевнено відповісти – це чудово, це щастя, це захват від мрії, що здійснилась.

Поступово все глибше і глибше переймаєш загальною атмосферою, котра просочена унікальним поєднанням навчання та розваг. Вчишся поєднувати ці дві протилежні речі. Хочеться встигнути спробувати все: побувати на Дні першокурсника і підготуватись до семінарів, які будуть наступного дня; вибратись кудись погуляти з одногрупниками і прослухати всі-всі лекції...

КПІ не розчарував ні в чому. Із перших тижнів відчуваєш, що доведеться попінити за навчанням, але це сприймається більше як можливість чогось досягти, аніж обтяжлива робота. Тим більше, що викладачі доброзичливі, намагаються зацікавити своїм предметом, поблажливо ставляться до спантеличених першокурсників. Все ще звикаю до відсутності дзвоників між парами, але то дрібниці, завдяки цьому ще гостріше відчуваєш, що ти вже не школяр, тебе не тримають силоміць за парту, ти вчишся добровільно.

Певний час остерігалась, що буде важко знайти спільну мову з одногрупниками, та мені пощастило – ми порозумілись буквально з перших слів. Привітні, веселі, життєрадісні дівчата та хлопці – ось така цікава компанія. З ними хочеться спілкуватись, ми на одній хвилі, маємо багато спільних інтересів. Це додає снаги та впевненості.

Про університет можу говорити лише з посмішкою. Попри велику територію, незліченну кількість корпусів і студентів, почувалася у всьому цьому як вдома, ніби ти на своєму місці, ти частинка цього величезного організму. Я б нізащо не проміняла КПІ на інший ВНЗ. До того ж, тепер я можу милуватися парком КПІ навіть під час занять – з вікон нашого восьмого корпусу.

Іванна Кардаш, ВПІ

30 ВЕРЕСНЯ – ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ БІБЛІОТЕК

МАЙБУТНЄ – ЗА БІБЛІОТЕКАМИ!

Всеукраїнський день бібліотек відзначається в Україні щорічно 30 вересня вже понад п'ятнадцять років і є професійним святом працівників близько 40 тисяч діючих бібліотек.

Сучасна бібліотека поєднує в собі освіту та інформування, надаючи доступ до свого фонду, та, крім цього, відкриває електронний ресурс для читачів. Її функції стають значно ширшими, адже там проводять виставки, конференції, брифінги та творчі вечори.

З появою та поширенням Інтернету, гаджетів та рідерів стало питання про можливість непотрібності у найближчому майбутньому друкованих видань, а разом з ними і бібліотек. Нові технології стрімко впливають на соціальне та культурне життя читачів, а це, у свою чергу, не може не позначитися на функціонуванні бібліотеки.

Сьогодні для деякого у бібліотеці незвичайним буде здаватися те, що більшість відвідувачів не сидить біля моніторів комп'ютерів. А ідеальним бібліотечним простором студенти вважають наявність комп'ютеризованих робочих місць, зручних меблів, достатню кількість розеток для лэптопів та обов'язкову наявність Wi-Fi. Бібліотеки повинні відповідати запитам читача, а саме мобільності та можливості отримання максимуму інформації в одній установі. При цьому книги не відходять на другий план, залишаючись класичним джерелом інформації.

Доказом того, що бібліотеки не зникають зникають, є нещодавнє відкриття в англійському місті Бірмінгемі найбільшої в Європі публічної бібліотеки, на створення якої з бюджету міста було витрачено 188 мільйонів фунтів стерлінгів. Будівля Бірмінгемської бібліотеки складається з десяти рівнів: просторого вхо-

ду та холу з мезоніном, нижнього підземного поверху із закритою терасою, чотирьох поверхів для громадського доступу та двох відкритих терас, також два окремих рівні займають архів і кімнати для працівників бібліотеки, а на останньому поверсі будівлі розташована кімната, присвячена Шекспіру.

Науково-технічна бібліотека ім. Г.І.Денисенка НТУУ "КПІ"

Бірмінгемська бібліотека має цікавий сучасний дизайн, що поєднує в собі вплив ар-деко, космічних ідей і сучасних технологій. У бібліотеці проходять виставки, різноманітні вистави і шоу, майстер-класи. Заходи, що відбуваються там, охоплюють різні галузі культури, адже головна ідея полягає в тому, щоб зробити бібліотеку місцем, куди приходять люди, об'єднані спільними інтересами. Працівники бібліотеки планують залучити більше трьох з половиною мільйонів відвідувачів на рік і ще мільйони відвідувачів онлайн.

Люди із задоволенням приходять до бібліотек не тільки через сучасний дизайн та наявність новітніх технологій. Останнім часом активно поширюється букросинг – обмін книгами, коли одна людина залишає прочитану нею книгу у спеціальному місці для того, щоб хтось інший міг взяти цю книгу та прочитати. Усе частіше полиці для букросингу можна знайти в кафе, парках та, звичайно ж, у бібліотеках.

Науково-технічна бібліотека ім. Г.І.Денисенка в НТУУ "КПІ" також стає більш сучасною та адаптується до потреб відвідувачів, надаючи не тільки доступ до фонду, що налічує три мільйони примірників видань, а й створюючи електронну бібліотеку, електронний архів методичних видань університету, що найбільше запи-

тувані студентами. Не можна не сказати, що електронний каталог охоплює літературу по 1970 рік, електронний архів представляє повні тексти навчальних матеріалів, а на сайті бібліотеки представлені оцифровані унікальні документи з історії університету і наукові праці видатних учених.

У бібліотеці користувачі можуть працювати в Інтернет-мережі, отримати доступ до Wi-Fi. На всіх поверхах бібліотеки можна ознайомитися із зібраним восьми з половиною сотень портретів видатних людей різних століть, народжених в Україні, пов'язаних з нею або тих, хто прославив її за кордоном, що є частиною проекту "Україні у світі".

Незважаючи на швидкісний Інтернет, що забезпечує неперервний доступ до різних джерел інформації, студенти КПІ все частіше звертаються до друкованих книжок, знаходячи відповіді на свої запитання саме там. І це не дивно, адже віртуальний досвід ніколи не замінить досвід відвідування бібліотеки. Очевидно, що у світі, переповненому цифровими технологіями, людина відчуває потребу у відвідуванні реальних місць, де можна навчатися протягом усього життя.

Щорічно Науково-технічна бібліотека Київської політехніки відзначає своє професійне свято. Обов'язковою складовою є екскурсія, і профком співробітників університету традиційно надає фінансову допомогу на її організацію. Цього року 28 вересня ми їдемо в старовинне місто Радомишль. 30 вересня відбудеться урочисті збори колективу бібліотеки, де будуть відзначені дарувальники: М.З.Згуровський та В.В.Янковий – за допомогу у поповненні фондів бібліотеки, В.М.Першин – за спонсорську допомогу у придбанні комп'ютерної техніки. Також будуть відзначені співробітники бібліотеки за активну участь у впровадженні інформаційних технологій у роботу бібліотеки: С.М.Кириленко, І.О.Юдіна, О.В.Петровська, О.С.Шпак, С.М.Лебедева, Н.В.Мікеладзе, О.В.Косьміна, О.М.Боженко, Ю.М.Вдовиченко, О.І.Кобець, Л.В.Тепікіна, О.В.Котляр, О.П.Дмитрунь, А.М.Бреусов, С.М.Симоненко, М.Л.Друченко, О.В.Пархоменко, Л.М.Тарасюк, М.В.Федорець, З.Д.Стерехова.

Сподіваємося, що День бібліотек – свято не лише для бібліотечних працівників, але й для усіх наших читачів. Зі святом вас, дорогі друзі!

За інф. НТБ ім. Г.І. Денисенка

ДАР БІБЛІОТЕЦІ

Влітку цього року Науково-технічна бібліотека НТУУ "КПІ" ім. професора Г.І.Денисенка поповнилася зразу більш як п'ятьмастами книжками. Це – дар головного редактора газети "Київський політехнік" Володимира Васильовича Янкового. Серед видань, які передані бібліотеці, – багатотомні зібрання та окремі твори українських, російських, європейських і американських класиків красномовства та сучасних белетристів, поетичні збірки, праці з історії, релігієзнавства, філософії, економіки, медицини та монографії з науково-технічних дисциплін тощо. Причому не тільки російською та українською, але й іноземними мовами.

В.В.Янковий

Перелік книжок, якими відтепер можуть користуватися студенти, викладачі і співробітники університету, є яскравим свідченням широти інтересів дарувальника. Володимир Васильович збирав свою бібліотеку багато років, і серед тієї її частини, яка тепер зайняла своє місце в каталогах і на полицях НТБ, є багато доволі рідкісних видань. Вони, безумовно, стануть у пригоді як дослідникам, що працюють у тих або інших галузях науки, так і тим абонентам університетської бібліотеки, які просто люблять читати.

Традиційно передавати бібліотеці КПІ книжки з власних книгозбірень заклади викладачі і співробітники, які були фундаторами нашого університету. Понад те, в перші роки існування нашої бібліотеки її фонди майже наполовину склалися з подарованих видань. Ще перший ректор КПІ Віктор Львович Кирпичов у 1902 році передав їй свої книги, які й нині є доступними для читачів. Дбайливо зберігаються в НТБ і книжки, подаровані О.О.Радцигом, І.Д.Жуковим та іншими. Тож дар В.В.Янкового є ще однією ланкою, що в рік сторіччя від заснування НТУУ "КПІ" пов'язує сьогоднішніх його співробітників з їхніми улавленими попередниками.

За інф. НТБ ім. Г.І. Денисенка

Профспілки КПІ прийнято до Євразійської асоціації

Виступав М.Безуглий

"Віднині розширилися горизонти діяльності профспілкових організацій студентів та співробітників НТУУ "КПІ", – повідомив заступник голови профкому співробітників Михайло Безуглий. – На XXVI з'їзді Євразійської асоціації профспілкових організацій університетів, який 11–13 вересня 2013 р. пройшов у Республіці Білорусь на базі Гродненського державного університету ім. Я.Купали, за підсумками обговорення до складу членів Асоціації були прийняті, зокрема, первинні профспілкові організації студентів та співробітників НТУУ "КПІ". Це, безпереч-

но, демонструє прагнення і вмотивованість політехніків до активної участі в житті вишу".

Цього року в роботі з'їзду взяв участь 61 делегат з 40 університетів Вірменії, Білорусі, Казахстану, Киргизстану, Росії, України і Придністровської Молдавської Республіки, що представляють 46 первинних профспілкових організацій співробітників або студентів. Головним завданням з'їзду стала необхідність поділитися досвідом щодо вирішення непростих питань у системі вищої школи, продикуваних часом. Київську політехніку на з'їзді представляв доц. ПБФ Михайло Безуглий.

На з'їзді широко обговорювалися питання соціального захисту працівників і студентів, адаптації навчального процесу до інтеграційних процесів освіти і науки в умовах інформаційного суспільства. Було наголошено, що в умовах глобалізації взаємодія профспілкових організацій спрямовано на підвищення якості підготовки фахівців та покращення позицій університетів у світових рейтингах. Тому сьогодні, незважаючи на автономність розвитку кожної з держав, представлених в Асоціації університетами, перед усіма ВНЗ стоїть завдання підвищення конкурентоспроможності.

Інф. профкому співробітників

Бірмінгемська бібліотека

ЛІТНЯ ПРАКТИКА У МАГДЕБУРЗІ

У липні група з дванадцяти студентів Спільного українсько-німецького факультету машинобудування відвідала Магдебурзький університет ім. Отто фон Геріке (Німеччина). Чотири тижні, чотири різні інститути, чотири різні напрями (дослідження, витривалості матеріалів, експериментальна фабрика, механотроніка, зварювання).

Навчання починалось рівно о 9:00 – німецькі викладачі надзвичайно пунктуальні. Щоб показати себе з найкращої сторони, ми стояли під аудиторією вже за 10 хвилин до 9-ої. Потім було три години лекцій. Упродовж місяця ми взагалі не бачили крейди – дошки були або інтерактивні, або використовувалися маркери. Попри недостатнє знання технічних термінів, слайди були зрозумілими, а коли не зовсім, то методом "на пальцях" все прояснювалося. До речі, про слайди. Вміння виділити головну думку та зробити креативну презентацію тут дуже цінується, тому їдучи сюди, забудьте про реферати.

Тепер про найцікавіше з показаного нам в університеті.

"Едіта". Дуже вражає електроавтомобіль, створений студентами і аспірантами університету, розробку якого спонсорує BMW. Бути співробітником BMW – чи не мрія українського

студента? Дивитись на авто на обкладинках автожурналів чи їхати в ньому німецьким містечком, ледь чуючи електродвигун? Відчуття від такої поїздки приголомшливі.

Карт для участі у змаганнях типу "24 години Ле-Ман" – курсовий проект студентів. Маючи реальний проект, студенти досліджують реальний автомобіль, працюючи до ночі в лабораторії. Не курсові проекти на 60 сторінок формул та графіків, а двигун, підвіска, ековихлоп. І хочуть вони зробити не просто машинку, що їздить, а отримати витривалі і економічний карт, вдосконалюючи механіку в кожній частині трубочастій рами, в розподіленні ваги по площині.

3D сканер. Такий пристрій ми бачили вперше. Світло, відбите детально, реєструється двома камерами. Прикладна програма аналізує дані і будує тривимірне зображення деталі.

Практика – це не лише навчання. Після занять ми відкривали для себе Магдебург. Майже до кожного куточка міста ходить трамвай. На відміну від Києва, для велосипедистів і пішоходів тут створено всі умови для безпечного пересування; автомобілям доводиться довго стояти на світлофорах. По всьому місту можна зустріти символіку, яка нагадує про

видатну людину – Отто фон Геріке та його знамениті "магдебурзькі півкулі". Кожного четверга в головній ратуші міста проходить вечір органної музики. Порівняти звичайний рок чи клубну музику з органом неможливо; слухаючи орган, ти немовби читаєш книгу, переживаєш хвилюючі моменти разом з автором.

Експериментальна фабрика

Знайомство з Німеччиною не обмежувалося одним Магдебургом, вихідні дні були для дальніх поїздок. О восьмій годині на перон прибуває червоною швидкісний потяг, натискає сенсорну кнопку – і ласкаво просимо до комфорту і холоду. Так, саме холоду, оскільки кондиціонери запрограмовані на температуру 20°C, і її не

змінити. Ми відвідали Берлін – столицю Німеччини, Дрезден – її архітектурну столицю, Лейпциг, Вольфсбург.

Про Вольфсбург – рідне місто відомого всім концерну Volkswagen – хочеться сказати окремо. Якщо існує інженерний рай, то він знаходиться саме тут. Чи побачите ви ще деесь двигун потужністю 1001 кіньську силу, який можна "помацати"? Тут представлена вся історія автомобілебудування починаючи з найпершої Bugatti 1911 року і закінчуючи Bugatti Veyron, Porsche Boxter та багатьма іншими. Коли зберетесь до Вольфсбурга, не забудьте прихопити запасний акумулятор для свого фотоапарата, там буде що сфотографувати.

Підсумовуючи, хочеться сказати, що місяць в Німеччині – гарна винагорода за три роки навчання на Спільному факультеті машинобудування (з 12-ма годинами німецької мови на тиждень). Але це тільки початок. Попереду TestDaF (спит з німецької мови) та 2 роки магістратури. Тому, шановні студенти, не гайте часу і записуйтеся на програму Спільного українсько-німецького факультету, відкривайте для себе світ інженерії таким, яким ви його собі і не можете уявити!

Студенти 4-го курсу Спільного факультету машинобудування

Стародавній Київ багато чим вражає своїх гостей. І однією з його "візитівок" є кручі й численні яри на правому березі сивого Дніпра. У місті багато ярів: Протасів і Реп'яхів, Вознесенський і Кмитів, Хрещатий і Кучмин, Мокрий і Кожем'яцький... Але найбільш відомим з них є Бабин Яр.

Навколо крутих глинистих схилів Бабиного Яру тривалий час були пустища та дикі чагарники. До Великої Вітчизняної війни це була малонаселена північна околиця Києва, на території якої військові проводили свої навчання. На початку 1940-х років

поливали смертоносним свинцем. Після розправи з черговою "партиєю" знаходили і добивали пораних. Потім все повторювалося знов. На вбитих падали нові й нові жертви, поступово заповнюючи, здавалося б, бездонний яр. Аби заглушити крики приречених, голосно грала музика, а над яром безперервно кружляв літак.

Дуже швидко мешканці Києва зрозуміли справжні масштаби трагедії. Про події, що відбувалися в Бабиному Яру, почали говорити не тільки пошепки, а й у голос.

200 тисяч людей (найчастіше в різних документах значиться 100 тисяч).

...Коли наприкінці літа 1943 року стало зрозумілим, що невдовзі окупанти будуть вимушені залишити Київ, вони вирішили прибрати сліди своїх злочинів і руками військовополонених з Сирецького концтабору провели акцію зі спалення тіл убитих. Під пильним наглядом нацистів і місцевих поліцаїв в'язні табору розкопували схилю яру, витягали тіла і складали їх на спеціальних помостах з металевих рейок і кам'яних плит, принесених із сусіднього єврейського кладовища.

Бабин Яр пам'ятає...

було прийнято рішення про влаштування тут лижної бази, побудувати яку не судилося...

Фашисти зайняли Київ 19 вересня 1941 року. Вже 27 вересня вони запустили конвеєр смерті: розстріляли 752 душевнохворих – пацієнтів психіатричної лікарні імені Івана Павлова, розташованої неподалік Бабиного Яру.

27-28 вересня на стінах будинків з'явилася оголошення:

"Наказується всім жидам міста Києва і околиць зібратися в понеділок дня 29 вересня 1941 року до год. 8

6 листопада 1941 року спадковий православний священик (у його родині священики не переводилися 300(!) років), архимандрит Олександр (Вишняков) виступив перед киянами зі словами: "Фашистські розбійники напали на нашу Батьківщину... Церква Христова благословляє всіх православних на захист священних границь". Зразу після цього його схопили й доставили до Бабиного Яру. Тут православного священика відокремили від приведених на розстріл євреїв, комуністів, підпільників і пар-

Потім ці моторошні штабелі обливали бензином і спалювали.

Проте гітлерівцям не вдалося повністю знищити сліди своїх злочинів. Небагатьом приреченим на смерть таки пощастило вирватися з яру (з Бабиного Яру врятувалося лише 29 людей). Серед врятованих була й тридцятирічна актриса лясського театру Діна Миронівна Пронічева (Діна Миронівна Вассерман (1911-1977)). Вона на власні очі бачила майже всі подробиці масового вбивства. Ось уривок з її свідчення:

"Перед очима моїми людей роздягали, били, вони істерично сміялися, мабуть, божеволіли, ставали за кілька хвилин сивими. Немовлят виривали в матерів і кидали вгору через якусь піщану стіну, усіх голих шикували по дві-три людини та вели на якесь узвишся до піщаної стіни, у якій були прорізи. Туди люди входили й не поверталися".

Відомості про події, що сталися в Бабиному Яру, як незаперечні факти звірств гітлерівців на окупованих територіях, були долучені до обвинувачень під час Нюрнберзького процесу над гітлерівськими злочинцями.

Проте в повоєнні роки правда про закатованих євреїв була небажаною. Аби позбутися навіть згадки про цю страшну подію, влада вирішила позбутися яру, закачавши туди рідку глину з розташованого неподалік цегельного заводу, а на його місці влаштувати парк з атракціонами. Та в березні 1961 року дамба, що стримувала цю глину, не витримала, і грязьова лавина в сотні тисяч кубометрів, заввишки до 14 метрів бурхливим потоком пішла на Куренівку. Ніби сама Природа повстала проти байдужості людей до трагічної долі Бабиного Яру.

Куренівська трагедія коштувала життя багатьом киянам, серед яких в першу чергу були мешканці Куренівки, працівники трамвайного депо імені Красіна (нині – Подільське трамвайне депо), а також пацієнти і медичний персонал Київської міської клінічної психоневрологічної лікарні № 1 імені академіка І.П.Павлова (більш відомої серед киян як "Павлівська лікарня", або "Психлікарня"), розташованої біля Кирилівської церкви.

Згідно з офіційним повідомленням урядової комісії з розслідування причин катастрофи, "у районі аварії загинуло 145 людей". За оцінками сучасних дослідників Куренівської трагедії реальна кількість жертв сягала півтори тисячі.

Багато років у Бабиному Яру не було жодного пам'ятного знака, який би нагадував про події 1941-1943 років. "Над Баб'ям Яром пам'ятників нет..." – так починається вірш Євгена Євтушенка, написаний 1961 року під враженням від поїздки до Києва і зустрічі зі свідком тих подій – письменником Анатолієм Кузнецовим. Лише 1966-го року, після резонансного мітингу громадськості, присвяченого 25-річчю розстрілу євреїв у Бабиному Яру, у вересні яру було зведено тимчасову стелу. У тому мітингу брав участь і

відомий радянський письменник-дисидент Віктор Некрасов, якому належать слова: "Так, у Бабиному Яру були розстріляні не тільки євреї, але тільки євреї були розстріляні тут лише за те, що вони були євреями". Того самого року світ побачила і значно скорочена версія роману-документа Анатолія Кузнецова "Бабин Яр".

Було оголошено конкурс проектів пам'ятника на місці трагедії. На конкурс було подано багато цікавих проектів,

свічника. Барельєф на менорі зображує біблійну сцену – жертвопринесення Авраама, а поруч на двох каменях українською та ідиш викарбовано слова з Біблії: "Голос крові брата твого волає до Мене із землі".

На початку третього тисячоліття, до 60-х роковин трагедії, в парку, свого часу влаштованому над замкнутим яром, було встановлено пам'ятник Дітям, розстріляним у Бабиному Яру". Невелика, але зворушлива брон-

Пам'ятник "Дітям, розстріляним у Бабиному Яру"

Пам'ятник розстріляним у Бабиному яру

ранку при вул. Мельника – Доктерівській (коло кладовища).

Всі повинні забрати з собою документи, гроші, білизну та інше.

Хто не підпорядкується цьому розпорядженню, буде розстріляний.

Хто займе жидівське мешкання або розграбує предмети з тих мешкань, буде розстріляний".

Цей текст також було надруковано російською й німецькою.

...Нескінченна процесія простяглася вздовж вулиці Мельникова. На роздоріжжі з нинішньою вулицею Дорогожицькою, майже біля воріт єврейського кладовища, було розміщено оповіті колючим дротом протитанкові "іжаки". Тих, хто потрапляв за дрот, назад уже не випускали. Далі у людей забирали документи й речі, наказували роздягатися, вишуквали шеренгами на схилах яру й

тизанів. Його роздягнули, прикрутили колючим дротом до хреста й підпалили. Після цього палаючий хрест з людиною штовхнули в яр...

За даними айнзацгрупи "Ц" (спеціального загону німецької поліції, СД і СС) зазначалося, що протягом 29 і 30 вересня було вбито 33771 особу (і ця кількість розстріляних не включає дітей до трьох років, яких теж розстрілювали впродовж цих двох днів, але не рахували). Одночасно з "вирішенням єврейського питання" в Києві так само вчинили і з циганами (ромами), знищивши тільки в перші дні масових розстрілів п'ять циганських таборів. В яру знищували в'язнів розташованого неподалік Сирецького концтабору, заручників, засуджених до смерті підпільників та українських патріотів. Загалом за період окупації за різними оцінками тут було знищено від 70 до

але радянські чиновники зупинили свій вибір на помпезному, але доволі безликому пам'ятнику «Радянським громадянам та військовополоненим солдатам і офіцерам Радянської армії, розстріляним німецькими нацистами у Бабиному яру», який було відкрито 2 липня 1976 року. У композиції пам'ятника немає навіть і натяку на національності жертв. І лише в 1991 році у Бабиному Яру біля основи цього монумента до напису українською мовою було додано плити з написами російською та ідиш.

Водночас, над уцілілим у первинному вигляді відгалуженням Бабиного Яру звели пам'ятник "Менора" у вигляді єврейського символу – семи-

зова композиція зображає кілька лясків, що назавжди втратили своїх маленьких господарів. Жертвами Яру стали насамперед єврейські діти, і про це нагадує капелюшок-кіпа на голові ляска-хлопчика, яка ледь тримається на зламаній шії.

Також є пам'ятні знаки, що нагадують про розстріляних пацієнтів психіатричної лікарні імені Івана Павлова, про розстріляного архимандрита Олександра (Вишнякова) (1890-1941), про закатовану гестапівцями київську підпільницю Тетяну Маркус (1921-1943), про українських патріотів – жертв нацизму, серед яких згадано ім'я і талановитої поетеси Олени Теліги (1906-1942), про поневіряння вивезених до Німеччини трьох мільйонів "остарбайтерів", про Куренівську трагедію 1961 року...

На превеликий жаль, пам'ятники в Бабиному Яру, яких уже налічується майже три десятки, не лише з'являються, але й зникають. Так, було виготовлено незвичайний і абсолютно не схожий на інші пам'ятник знищеним у Яру ромам у вигляді сталевий автоматною чергою й оповитого гірляндами з викуваних металевих квітів. Проте після встановлення пам'ятника міська влада терміново прийняла рішення про його демонтаж. Зараз про ці події нагадує лише скромна гранітна табличка з написом "В пам'ять про ромів, розстріляних в Бабиному Яру".

Є й інші пам'ятники, але зроблені на них написи більше нагадують про окремих політиків новітньої української історії та їхні партії, ніж про трагічні події цього скорботного місця.

Тим не менше, поки існує Київ, існуватиме і пам'ять його мешканців про трагедію Бабиного Яру, яка ніде й ніколи не повинна повторитися.

Ігор Мікульонко
Фото автора, 2013 р.

Скульптура хлопчика, що читає зловісне оголошення 1941 року (ріг вулиць Петропавлівської і Фрунзе; пам'ятник присвячено письменнику Анатолію Кузнецову, чиє воєнне дитинство минуло на київській Куренівці)

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ "КПІ" ОГОЛОШУЄ КОНКУРС

на здобуття премії НТУУ "КПІ" за кращі підручники, навчальні посібники та монографії у 2014 році

Термін подання документів – до 31 грудня 2013 р.

З переліком документів, що подаються на конкурс, та з умовами розгляду можна ознайомитися в організаційно-аналітичному відділі НДЧ (корт. 1, к. 138), на сайті департаменту науки та інноватики НТУУ "КПІ" <http://science.kpi.ua> або на сайті університету www.kpi.ua в розділі "Науково-інноваційна робота" – Конкурси НДЧ – Положення про премії НТУУ "КПІ".

Телефон для довідок: 454-92-00, e-mail: o.savitch@kpi.ua.

«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІК»

газета Національного технічного університету України

«Київський політехнічний інститут»

<http://www.kpi.ua/kp>

✉ 03056, Київ-56
проспект Перемоги, 37
корпус № 1, кімната № 221
gazeta@kpi.ua
гол. ред. 406-85-95; ред. 454-99-29

Головний редактор
В.В.ЯНКОВИЙ

Провідні редактори

В.М.ІГНАТОВИЧ

Н.Є.ЛІБЕРТ

Д.Л.СТЕФАНОВИЧ

(керівник прес-центру
НТУУ "КПІ")

Дизайн та комп'ютерна верстка

І.Й.БАКУН

Л.М.КОТОВСЬКА

Комп'ютерний набір

О.В.НЕСТЕРЕНКО

Коректор

О.А.КІЛІХЕВИЧ

Ресстраційне свідоцтво Кі-130
від 21. 11. 1995 р.

Друкарня ТОВ «АТОПОЛ»,
м. Київ, бульвар Лепсе, 4

Тираж 2000

Відповідальність за достовірність
інформації несуть автори.
Позиція редакції не завжди збігається
з авторською.